

Korduma kippuvad küsimused

Mis on peamine erinevus KOP 2013 ja varasemate programmide vahel?

KOP programmi uuendamine tulenes vajadusest viia see kooskõlla kodanikuühenduste riikliku rahastamise põhimõtetega, mis töötati välja regionaalministri valitsemisala ja poliitikauuringute keskuse Praxis koostöös (vt ka „**Ühenduste rahastamise juhendmaterjali**“).

Juhendis tuuakse esile vajadus hinnata programmi tulemuslikkust ja eesmärkide saavutamist. Sellest lähtub vajadus uuendada ka toetuse andmise korda ja tingimusi. Senine tegevuste rahastamise lähenemine asendub toetuse andmisega KOP eesmärgiga kooskõlas olevate projektide tulemuste ja eesmärkide saavutamisel.

Projekt on kindla eesmärgi saavutamisele suunatud ajas ja ruumis piiritletud ühekordne tegevus või tegevuste kogum, mille elluviimiseks toetust taotletakse või kasutatakse.

Tulemuslikkuse püüdlusest tulenevalt on antavad toetused jagatud nelja kategooriasse:

- 1) **kohaliku arengu toetamine** (*keskendub kogukonna liikmete omaalgatusele, koostööle ja kogukonna heaks tegutseva ühingu tegevusvõimekuse arendamisele*);
- 2) **kogukonnapärandi säilitamise toetamine** (*keskendub kõigi toodete ja teenuste tellimisele, mis aitavad jäädvustada ja säilitada kogukonna jaoks väärtuslikku pärandit*);
- 3) **kohaliku elukeskkonna arendamise ja kogukonnateenuste toetamine** (*keskendub kogukonna vajadustele vastavate kohalike teenuste osutamise toetamisele. Projekti kaudu on võimalik soetada vara, teha väiksemaid ehitusinvesteeringuid kogukonna huvides ning nii tugevdada ühingu majandusvõimekust*);
- 4) **õpiringi tegevuste toetamine** (*keskendub kogukonna liikmete arendamisele ja elanike osaluse suurendamisele ühiskonnas kaasaraäkimisel*).

Miks erinevad taotlusvormid?

Taotlusvormid on oma ülesehituselt siiski väga sarnased. Erinevused on ennekõike projekti eelarvete osas ja tulenevad vastavas kategoorias eesmärgist ning abikõlblikest kuludest. Nii on taotlemine kõige taotlejasõbralikum, sest üheski kategoorias taotlemisel ei ole vaja esitada antud projekti seisukohalt mittevajalikku informatsiooni. Nii saavutame, et üksnes võrreldavad projektid võistlevad omavahel.

Milliseid tegevusi toetatakse?

Uuesti - toetatakse mitte tegevusi, vaid antakse toetust kogukonnaliikmete poolt seatud eesmärkide saavutamiseks vajalike kulude katmiseks. Mida täpselt on vaja teha, see tuleb ühendusel endal kirjeldada ja põhjendada.

Tegevus ise ei ole eesmärk, vaid on vajalik etapp eesmärgi saavutamisel. Milliste etappide või tegevuste kaudu tulemused saavutatakse, kavandab toetuse taotleja ja põhjendab seda.

Mis on eesmärk?

Taotleja sõnastab KOP programmi taotlusvoorude üldisest eesmärgist lähtudes ning toetuskorda ja tingimusi arvestades (*üldist eesmärki ei ole vaja taotlejal ümber sõnastada*) oma projekti konkreetse eesmärgi, mille saavutamiseks kavandab projekti tegevused.

Kuidas projekti eesmärki sõnastada?

Eesmärk on projekti koostajate nähtuna olukord, seisund või tase mida projekti lõpuks tahetakse saavutada. Näiteks: Eesmärk: kogukonna jaoks on 2013. aasta lõpuks külamajas tööle rakendatud avatud internetipunkt.

Eesmärk ei ole tegevus (*koolituse, seminari vmt läbiviimine; territooriumi koristamine vmt*) ega ülesanne (*inimeste teavitamine, koolitamine vmt*).

Projekti eesmärgi sõnastamisel soovitame lähtuda SMART reeglist:

Spetsiifiline ehk ainulaadne või antud projekti teistest eristav;
Mõõdetav ehk arvuliste ja/või kvaliteedinäitajatega kirjeldatud;
Ajaliselt määratletud ehk eesmärgi saavutamise aega täpsustav;
Realistlik ehk antud tingimustes teostatav;
Täpne ehk üldsõnalisust ja ebamäärasust vältiv.

Vaata ka **projektijuhtimise käsiraamatut**.

Ülaltoodud näite kohaselt:

Spetsiifiline - antud küla külamajas saab olema avatud internetipunkt;

Mõõdetav - saab kirjeldada, mitu arvutit on seal kasutada, mitme inimese vajadused saavad rahuldatud, mitu vabatahtlikku töötab, et hoida külamaja ukсед lahti jmt;

Ajaliselt määratletud - oleme seadnud avada internetipunkti 2013.a. lõpuks;

Realistlik - külas on olemas külamaja, kus on internetipunktiks vajalik ruum olemas, mida peame projekti elluviimise ajal pisut remontima ja sinna vajalikud kaablid vedama; samuti on olemas külaseltsi vabatahtlikud, kes hoiavad külamaja ukсед avatud ja vajadusel abistavad kasutajaid;

Täpne - sellise konkreetse eesmärgi püstitamisel saab projekti koostajatel ka selgeks, milliseid tegevusi ja kulusid on vaja teha, et eesmärk - avatud internetipunkt - saavutada.

Mida tähendab kogukonnateenus?

Kogukonnateenust on kirjeldatud erinevalt, näiteks Külaliikumine Kodukant käsiraamatus „**Kogukonnateenused külas**“ kirjeldatakse seda konkreetset tarbitava toote/teenusena.

Ernst & Young uuringus „**Avalikuks kasutamiseks mõeldud objektide mõju kogukonnale ning investeeringute vajadus sotsiaalse ja tehnilise infrastruktuuri parandamiseks maapiirkondades**“ soovitatakse kogukonnateenust defineerida kui teenust, mis lähtub kogukonna vajadustest.

Kokkuvõtvalt on kogukonnateenus jätkusuutlik tegevus kogukonnaliikmete vajaduste rahuldamiseks ja vajadustest tulenevate väärtuste loomiseks, mille tulemus soodustab kohalikku arengut ja toob kogukonnale kasu.

Kogukonnateenuse arendamiseks tehtav investeering (*rajatised, rekonstrueerimine, remont, pikaajaliseks kasutamiseks soetatud vara*) parandab elukeskkonda, peab olema kogukonnaliikmetele kättesaadav (*nendel on vajadus seda kasutada, kas tasuta või tasu eest, otsustavad kogukonna liikmed üheskoos*) ning sellega on võimalik ka majanduslikku aktiivsust suurendada (*ka tulusid teenida, kui teenuse saamise või seadme/vahendi kasutamise eest otsustatakse kehtestada teenusele selle jätkusuutlikkuse tagamiseks hind*).

Mida tähendab kogukonnapärand?

Pärand on kogukonna jaoks oluline väärtus (*materiaalne, digitaalne*), mis selle liikmete tahtel väärib pikaajalist säilitamist või mille loomine on suunatud kogukonnale omase edasikestmisele (*nt üheskoos loodud rahvariided*). Säilitatud pärand väärtustab elukeskkonda ja aktiveerib kogukonna liikmeid koostööle. *Näiteks: pärandmaterjal säilitatakse trükisena või digitaalsel kujul, märgistatakse oluline objekt vms.*

Mida tähendab õpiring?

Õpiring on inimeste rühm, kes vabal tahtel on liitunud selleks, et ühiselt äratada inimestes üldine kultuurihuvi ja heatahtlik suhtumine nii üksteisesse kui ka ühiskonda ning õppimise teel end järjekindlalt arendada, selle tulemusel osaleda aktiivselt kohalikus ja ühiskonnaelus. Õpiring käib koos regulaarselt 4 järjestikuse kuu jooksul, õpitakse koos kokkulepitud kava alusel. Oluline, et õppimise käigus arutletakse kogukonna jaoks olulistel teemadel, tehakse koostööd ka selleks, et inimesed oleksid aktiivsemad ja julgemad ühiskonnas kaasarääkimisel.

Õpiringides osalemine on hea võimalus õppida täiskasvanu eas, osaleda teadlikumalt

elukestva õppe protsessis ning nautida õppimist just endale sobival viisil.

Kuidas kirjeldada tulemusi?

Tulemus sõnastatakse eesmärgist lähtuvalt. Tulemus on eesmärgina püstitatud projekti elluviimisel saavutatud soovitud muutus. Teatud juhtudel võib soovitud muutus olla ka olemasoleva olukorra säilitamine, kui ilma täiendava panustamise ja tegevusteta võib saavutatud olukord halveneda.

Näiteks:

Eesmärk: kogukonna arengukava koos tegevusplaaniga aastani 2016 on valmis novembris 2013. Tulemus: kogukonna liikmed osalevad kogukonna arengukava koostamise perioodil aktiivselt aruteludel, avaldavad oma soove ja huve, annavad aktiivselt tagasisidet. Kogukonna liikmed on valmis osalema ja panustama kogukonna arengukava elluviimisel.

Kuidas kirjeldada tulemuste jätkusuutlikkust?

Tulemuste jätkusuutlikkus annab ülevaate, kuidas muutunud olukord mõjutab kogukonna eluolu tulevikus.

Näiteks: kogukonna liikmed osalevad tegevuskavas kokkulepitud ettevõtmistes, koostöös kavandatakse kogukonnale vajalikke kogukonnteenuseid, osaletakse jätkuvalt aktiivselt kogukonna arengut puudutavates aruteludes, ning tegutsevad, et arutelude tulemusi võetakse arvesse kohaliku omavalitsuse arengukavades, teistes strateegilistes otsustes ja eelarvetes.

Kuidas kirjeldada väljundeid?

Väljundid on tegevuste tulemusel loodud või soetatud väärtused, varad, püsivat muutust tagavad tingimused, kaasatud kogukonnaliikmete arv, koostatud dokumendid ja ettepanekud ning muu selline, mida saab väljendada arvuliselt.

Näiteks:

Tegevus: koosoleku läbiviimine. Väljundid: osalenud kogukonnaliikmete arv (nimekiri), kokku lepitud sisendid kogukonna arengukavasse (kirja pandud ühised soovid, mida arengukava sisaldab ja tegevused mida tegevuskava kajastab) ja muu taoline.

MTÜ juhatuse liikme huvide konflikt

MTÜ ja selle füüsilisest isikust juhatuse liikme vaheliste tehingute tegemisel kehtib mittetulundusühingute seadusest tulenev nõue, et ühingu ja juhatuse liikme vahel tehtud igapäevase majandustegevuse raamest väljuv ja turuhinnast mittelähtuv tehing on tühine, kui tehinguga ei ole nõustunud MTÜ üldkoosolek (MTÜS § 27 lg 5).

MTÜ võib soovida enda juhatuse liikmelt või tolle osalusega äriühingult osta mõnda MTÜ tegevuseks vajalikku kaupa või teenust. Kui *de jure* on tegu tehinguga kahe üksteisest sõltumatu, iseseisvat õigusvõimet omava isiku vahel, siis *de facto* annab sellise tehingu puhul üks inimene kaks allkirja - kummagi poole eest ühe. Seda ka siis, kui kirjalikku lepingut sõlmitud polegi.

Piirangu eesmärgiks on MTÜ ja juhatuse liikme vaheliste võimalike huvide konfliktide vältimine. Kuna turuhinna määramine võib osutada sageli keerukaks, seda eriti aastaid hiljem peetavates kohtuvaidlustes, on juhatuse liikmega tehtavate tehingute korral igal juhul soovitatav, et sellise tehingu otsustab üldkoosolek. Kui juhatuse liige kui ühingu seaduslik esindaja siiski teeb iseendaga tehingu, mida üldkoosolek pole eelnevalt heaks kiitnud, on see tühine.

MTÜ juhatuse (juhatuse liige) vastutab kõigi MTÜ tehtud tehingute seaduslikkuse eest ja kontrollib MTÜ vahendite sihi- ja otstarbepärast kasutamist. Sellest tulenevalt, kui MTÜ projektijuht, kes ei ole juhatuse liige, algatab tehingu, kus ta ise on tehingupartnerina huvide

konfliktis (ka juhul, kui tehingu osapooleks on tema pereliige), peab ta sellele tehingule eelnevalt taotlema MTÜ juhatuse nõusolekut.

Kas mitut maakonda hõlmavad ja teistes maakondades registreeritud MTÜd on KOP-ist abikõlblikud?

Mitut maakonda hõlmavad ja teistes maakondades registreeritud MTÜd ei ole KOPist taotlemisel abikõlblikud.

Selgitus vastavalt programmdokumendile:

1.1. Kohaliku omaalgatuse programmi (edaspidi programm) eesmärk on kohaliku arengu ja kogukondade elujõulisuse tugevdamine kogukondliku initsiatiivi, koostöö ja identiteedi tugevdamise kaudu ning kohalike elanike teadmiste ja oskuste kasvu kaudu.

7.2. Toetatakse piirkondlikult tegutsevaid ühendusi, piirkondlikult tegutsev ühendus on maakonna, linna (Tallinna ja Tartu linna puhul linnasisese piirkonna asumi), valla, alevi, aleviku või küla huvides tegutsev ühendus. Piirkondlikuks ühenduseks ei loeta üle-eestiliselt tegutsevaid katusorganisatsioone ja eeskosteorganisatsioone. Projektitoetuse kaudu taotleb programm projekti tulemuste kestvat, püsivat ja jätkusuutlikku mõju kogukonna arengule. Mitut maakonda hõlmavate ja teiste maakondade ühenduste eesmärgid erinevad reeglina KOP eesmärkidest ning ei taga programmi eesmärkide saavutamist ja tulemuste jätkusuutlikkust.

Samuti ei ole korrektne, kui sellised ühendused taotlevad programmist toetusi samaaegselt mitmest maavalitsusest.

Selliste MTÜde jaoks on avatud mitmed teised taotlusvõimalused: KÜSK ja AEF taotlusvoorud jt.